USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců Mgr. Michala Bobka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **N. D. V.**, zast. Mgr. Jakubem Olivou, LL.M., advokátem se sídlem Mlčochova 819/4, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 5. 2022, č. j. OAM-361/ZA-ZA11-HA15-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 1. 2023, č. j. 19 Az 14/2022-62,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] V záhlaví označeným rozsudkem zamítl Krajský soud v Ostravě (dále též „krajský soud“) žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 5. 2022, č. j. OAM-361/ZA-ZA11-HA15-2022. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje. Rozsudek krajského soudu napadá žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížností, neboť jej považuje za nezákonný a nepřezkoumatelný. Krajský soud nesprávně posoudil naplnění podmínek udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Stěžovateli hrozí při návratu do země původu vážná újma na životě, respektive podrobení nelidskému či ponižujícímu zacházení, neboť zde uzavřel množství nebankovních úvěrů, které nesplácí. Krajský soud taktéž pouze bez dalšího přejal skutkové a právní závěry žalovaného, napadený rozsudek tak neobsahuje dostatek důvodů. Stěžovatel navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[2] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) se po konstatování přípustnosti kasační stížnosti zabýval její přijatelností ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně převyšuje vlastní zájmy stěžovatele. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.).

[3] Podstatný přesah zájmů stěžovatele Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS (k uplatnitelnosti tam vyslovených názorů na současnou právní úpravu srov. např. rozsudek NSS ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28). Podstatný přesah bude dán pouze v případech, kdy se kasační stížnost (1) týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu anebo (2) právních otázek řešených dosavadní judikaturou rozdílně. Podstatný přesah zájmů stěžovatele bude dán (3) rovněž v případě potřeby učinit odklon od ustálené judikatury. Konečně bude kasační stížnost přijatelná (4) tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Takovým pochybením jsou především případy, kdy krajský soud *nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu* a nelze vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě *hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva. Zároveň však platí, že Nejvyšší správní soud není v rámci hodnocení přijatelnosti povolán přezkoumávat *jakékoliv* pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení *tak výrazné intenzity*, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. V rámci posouzení přijatelnosti také z povahy věci není místo pro plnohodnotný věcný přezkum napadeného rozhodnutí, tudíž se v uvedené souvislosti Nejvyšší správní soud omezuje na případy *zjevných* pochybení krajského soudu.

[4] Žádný z těchto případů není dán. Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[5] Z ustálené judikatury NSS vyplývá, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při utváření právního závěru a proč považuje argumentaci účastníků řízení za nesprávnou (srov. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, či ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-75, obdobně též nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06). K rozsahu vypořádání žalobních námitek se NSS vyjádřil mimo jiné v rozsudcích ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64, či ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008-13; k intenzitě vad odůvodnění vedoucích ke zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost poté např. v rozsudku ze dne 3. 7. 2018, č. j. 7 As 84/2018-46. Judikatura se též ustálila v názoru, že smyslem soudního přezkumu správních rozhodnutí není stále opakovat již jednou vyřčené, proto připouští možnost odkazovat na odůvodnění napadeného správního rozhodnutí v případech shody mezi názorem soudu a správního orgánu (např. rozsudky NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS, ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, či ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012-47).

[6] Nejvyšší správní soud se opakovaně zabýval otázkou, zda lze skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu (potažmo jiný azylově relevantní důvod) spatřovat v cizincem tvrzené hrozbě újmy ze strany jeho věřitelů v případě návratu do země původu. Již v rozsudku ze dne ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004-48, konstatoval, že obavy před vyhrožováním ze strany soukromé

osoby v zemi původu nejsou bez dalšího azylově relevantním důvodem (dále srov. rozsudek NSS ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004). V rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57, NSS dovodil, že pronásledování i vážná újma mohou hrozit jak ze strany státu, tak ze strany nestátních původců – soukromých osob. „*Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí [...] bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, [však] nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu.*“ (srov. také rozsudek NSS ze dne 6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020-30, nebo usnesení NSS ze dne 20. 2. 2020, č. j. 7 Azs 374/2019-27). Cizinec tedy zaprvé musí hrozbu újmy ze strany soukromých osob tvrdit hodnověrným, především dostatečně konkrétním způsobem (srov. např. citovaný rozsudek NSS č. j. 5 Azs 61/2020-30). Za druhé poté musí prokázat, že se bez úspěchu pokusil využít ochrany ve státě původu, respektive že stát původu cizince není schopen nebo ochoten poskytnout před pronásledováním nebo vážnou újmou ochranu, tj. neučinil či neučiní přiměřené kroky k jejich zabránění (srov. např. rozsudky NSS ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62, či ze dne 26. 10. 2007, č. j. 2 Azs 66/2007-79). Pouhá subjektivní nedůvěra ve schopnost vnitrostátních orgánů ochránit cizince před kriminálními živly není azylově relevantním důvodem, neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu (srov. např. rozsudky NSS ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004-37, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, dále usnesení NSS ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23).

[7] Lze též odkázat na početnou judikaturu NSS, podle níž potřeba legalizace pobytu na území není azylově relevantním důvodem (např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003-47, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, a ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94). Pokud jde konečně o zjišťování skutkového stavu a individuální posouzení v rámci rozhodování o mezinárodní ochraně, judikatura zdůrazňuje, že správní orgán zjišťuje skutkový stav v rozsahu možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jež vycházejí ze žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Nepřísluší mu tak domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k nim činit příslušná skutková zjištění (rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003-41, či usnesení ze dne 19. 10. 2020, č. j. 4 Azs 277/2018-60). Primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je právě samotný žadatel (srov. např. usnesení ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013 - 38, či ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48).

[8] Kasační stížnost stěžovatele se tudíž týká otázek již *řešených v judikatuře* NSS. Soud tuto judikaturu *neshledává rozpornou*, rovněž *necítí potřebu se od ní odchýlit*. Nedospěl ani k závěru, že by krajský soud uvedenou judikaturu nerespektoval nebo při posouzení věci jinak *zásadním* způsobem pochybil, což by mohlo negativně zasáhnout do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatel tvrzenou újmu hrozící ze strany třetích osob nekonkretizoval. Ochrany ve státě původu nevyužil. Žádost o mezinárodní ochranu stěžovatel podal až v okamžiku, kdy mu hrozilo vycestování z ČR, tedy primárně za účelem legalizace pobytu, což ovšem azylově relevantním důvodem není. Žalovaný shromáždil dostatek podkladů, na jejichž základě posoudil žádost stěžovatele v souladu s citovanou judikaturou. Krajský soud nepochybil, pokud rozhodnutí žalovaného aproboval.

[9] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[10] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 120 ve spojení s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III.4.). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. května 2023

JUDr. Radan Malík
předseda senátu